
Etatsstyring 2014 – departementets tilbakemelding

Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet tar fra 2013 sikte på å avholde etatsstyringsmøter med universiteter og høyskoler annethvert år. Universitetet i Bergen vil bli kalt inn til etatsstyringsmøte våren 2015. På bakgrunn av Rapport og planer (2013-2014), tilstandsrapporten for universitets- og høyskolesektoren 2014 og resultatrapporteringen til DBH, har departementet vurdert alle institusjonene. Departementet oversendte tilbakemelding til Universitetet i Bergen i brev datert 23.06.2014 (vedlegg 1).

Tilbakemelding fra Kunnskapsdepartementet

Departementet har gitt tilbakemelding på profil/egenart, ambisjoner, strategiske prioriteringer og utfordringer, samt på mål og resultater.

UiB er et breddeuniversitet med internasjonale ambisjoner. I tillegg er UiBs profil/egenart knyttet til marin- og utviklingsrelatert virksomhet. Departementet ser det som positivt at UiB vil evaluere dette området i 2014. Videre ser departementet positivt på at UiB vurderer klimaforskning som institusjonelt satsingsområde. Departementet mener målstrukturen fremstår som tydelig og at det er bra at universitetet har sett på muligheter for å redusere unødvendig rapportering internt. Det er etter departementets oppfatning viktig at UiB ser videreutvikling av målstrukturen som et styringsverktøy for å nå målene i strategien og UiB bør i større grad bruke internasjonale sammenligninger (benchmark) for å vurdere sine resultater.

Departementet anser det som positivt at UiB legger vekt på å prioritere arbeidet med søkningen til realfagene, som er et nasjonalt satsingsområde. Departementet forventer at UiB vil fortsette å arbeide for å motvirke en mulig trend mot lavere andel studenter som gjennomfører på normert tid. Departementet forventer at UiB bruker Studiebarometeret.no aktivt i sitt arbeid med læringsmiljø og studiekvalitet og for å øke studieintensiteten generelt. Det er trolig fortsatt et potensial for en økning av andelen utreisende studenter og departementet regner med at dette vil bli fulgt opp av UiB og at UiB vil utnytte de mulighetene som ligger i Erasmus +. Departementet forventer at UiB vil fortsette å ha oppmerksomhet på fallende antall eksternt finansierte stipendiater som en risikofaktor for fremtidige resultater i doktorgradsutdanningen.

Departementet mener UiB har potensial både for å øke publiseringsvolumet og publiseringens gjennomslagskraft. Videre forventer departementet at UiB utvikler strategier for hvordan institusjonen best kan utnytte mulighetene som ligger i de europeiske forskningssatsingene. Selv om UiB oppnår gode resultater i matematiske, naturvitenskaplige og teknologiske fag, forventer departementet at UiB styrker forskningsinnsatsen i disse fagene ytterligere. Departementet oppfordrer UiB til å utnytte bredden i Forskningsrådets virkemidler bedre da over 40 prosent av søknadene til NFR har gått til Fri prosjektstøtte.

Det er positivt at UiB bruker kandidatundersøkelser som utgangspunkt for å analysere utdanningens kvalitet og relevans i forhold til arbeidslivet. Departementet forventer at Rådet for samarbeid med arbeidslivet vil gi verdifulle innspill til innretning av utdanning og

forskning. Det er vanskelig for departementet å se hvordan universitetet ønsker å profilere seg med hensyn til samfunnskontakt. Departementet ser positivt på universitetets arbeid med etter- og videreutdanning rettet mot skoleverket og at det arbeides aktivt med fjernundervisning på nett. Departementet oppfordrer UiB til å arbeide videre med å legge til rette for publisering i åpne kanaler (Open access). Det er positivt at universitetet vil gjøre en innsats for å øke bidrags- og oppdragsinntekter.

Departementet ser det som positivt at UiB har oppmerksomhet på ledelse og rekruttering. Departementet ser det som viktig og positivt at UiB legger opp til å utarbeide mer langsiktige budsjetter og minner om ansvaret for forvaltning av egen bygningsmasse. Departementet forventer oppmerksomhet på likestillingsarbeidet og forventer at ambisjonsnivået for midlertidighet i handlingsplanene blir oppfylt i tråd med tidsplanen. Departementet forutsetter at UiB gjennomfører en ROS- analyse i løpet av 2014 og arbeider målrettet med informasjonssikkerhet. Dette må omtales i neste års rapport.

Universitetet bør utvikle en strategi og samlet plan som ser på helheten i museumsvirksomheten og sammenhengen med resten av universitetet.

Departementet vil komme tilbake til oppfølging av gjennomgang av institusjonenes samarbeid om studier i utlandet.

Universitetsdirektørens kommentarer

Departementets tilbakemeldinger vil bli drøftet og fulgt opp i arbeidet med årsrapportering til styremøtet i februar 2015.

Med dette fremmes følgende forslag til

Vedtak:

Universitetsstyret tar departementets tilbakemelding fra etatsstyringsmøtet til etterretning.

05.09.14 – Silje Nerheim

Vedlegg:

Brev fra Kunnskapsdepartementet datert 23.06.14 med vedlegg

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

VEDL. SAK NR.: 79 - 1
STYRE-MØTE 24/19-2014

Universitetet i Bergen
Postboks 7800
5020 BERGEN

Deres ref	Vår ref	Dato
	14/418-	23.06.14

Etatsstyring 2014 - Tilbakemeldinger til Universitetet i Bergen

Vi viser til tildelingsbrevet for 2014, kap. 5.4 om styringsdialogen.

På bakgrunn av *Rapport og planer (2013-2014)*, tilstandsrapporten for universitets- og høyskolesektoren 2014 og resultatrapporteringen til DBH, har departementet gjort en vurdering av universitetet.

Vedlagt følger tilbakemelding til Universitetet i Bergen fra departementet. Departementet forventer at universitetet setter i verk nødvendige tiltak for å følge opp tilbakemeldingen.

Departementet ser frem til etatsstyringsmøtet med Universitetet i Bergen i 2015.

Med hilsen

Rolf L. Larsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Mai-Lin Hofsey
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:
Riksrevisjonen

Vedlegg 1

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
<http://www.kd.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90*
Org no.
872 417 842

Universitets- og
høyskoleavdelingen

Saksbehandler
Mai-Lin Hofsey
22247743

Etatsstyring 2014 – Tilbakemeldinger til Universitetet i Bergen

Tilbakemelding på profil/egenart, ambisjoner, strategiske prioriteringer og utfordringer

UiB er et breddeuniversitet med internasjonale ambisjoner. Av virksomhetsmålene framgår at UiB skal ha internasjonalt anerkjent utdanning, grunnleggende forskning i bredden av universitetets fagdisipliner og legge vekt på kunnskapsformidling og deltakelse i offentlig debatt. Universitetet vektlegger det internasjonale samarbeidet men har også som mål å styrke kunnskapsregionen Bergen gjennom lokalt og regionalt samarbeid.

I tillegg til å være et breddeuniversitet er UiBs profil/egenart knyttet til marin- og utviklingsrelatert virksomhet. Departementet ser det som positivt at UiB vil evaluere dette området i 2014. UiB har fire sentre for fremragende forskning og et senter for fremragende utdanning ved institutt for biologi.

Regjeringen har en ambisjon om flere verdensledende utdannings- og forskningsmiljøer i Norge. Skal ambisjonen realiseres, må institusjonene bidra med å konsentrere innsats om de miljøene som har best forutsetninger for å hevde seg i verdenstoppen. Departementet forventer at UiBs tar utgangspunkt i miljøer der universitetet har faglig styrke. Departementet ser i så måte positivt på at UiB vurderer klimaforskning som institusjonelt satsingsområde – et område der institusjonen står sterkt internasjonalt, og har gode forutsetninger for å bli enda bedre.

UiB har hatt en ny gjennomgang av målstrukturen for 2014 for å forenkle og forbedre systemet. Målstrukturen fremstår som tydelig og det er bra at universitetet i gjennomgangen har sett på muligheter for å redusere unødvendig rapportering internt. Fra innledningen til rapporten fremgår det at UiBs utfordringer handler om forskerutdanningen, studentenes gjennomføring av studiene, særlig innen språkfagene, samt bidrags- og oppdragsinntekter. Departementet er usikker på om dette er et uttrykk for universitetets komplette risikobilde.

UiB arbeider i 2014 med ny strategi for universitetet som skal gjelde fra 2016. Departementet ser frem til dialog om denne i neste års etatsstyringsmøte. Det er viktig at UiB ser videreutvikling av målstrukturen som et styringsverktøy for å nå målene i strategien. Med utgangspunkt i UiBs ambisjoner om å holde et internasjonalt nivå, ønsker departementet å se at UiB i større grad bruker internasjonale sammenligninger (benchmark) for å vurdere sine resultater.

Kunnskapsministeren har varslet at regjeringen tar sikte på å legge fram en stortingsmelding om strukturen i universitets- og høyskolesektoren våren 2015. I brev av 26. mai 2014 er institusjonene invitert til å komme med innspill til og vurderinger av egen institusjons plass i en universitets- og høyskolesektor med færre institusjoner. Statsråden vil avholde egne innspillmøter i september. Styret skal oversende sin vurdering innen utgangen av oktober.

Tilbakemelding på mål og resultater

Sektormål 1 Universiteter og høyskoler skal gi utdanning av høy internasjonal kvalitet i samsvar med samfunnets behov.

UiB har god søkning til sine studietilbud og jobber systematisk med å rekruttere nye studenter. Fakultetene har fått et større selvstendig ansvar for rekrutteringen. Realfagene er et nasjonalt satsingsområde, og det er derfor positivt at UiB legger vekt på å prioritere arbeidet med å øke søkningen til nettopp disse fagene.

Andelen studenter som gjennomfører på normert tid ved UiB er relativt god sammenlignet med de andre universitetene. Departementet noterer likevel at UiB anfører at studiegjennomføringen er under ønskelig nivå, noe departementet er enig i. I rapport og planer har UiB analysert hvordan frafallet påvirker den totale studiepoengproduksjonen. Dette er bra, og departementet forventer at UiB fortsatt vil arbeide for å motvirke en mulig trend mot lavere gjennomføringsgrad.

Et godt læringsmiljø er viktig for studentenes læringsutbytte og for utdanningskvaliteten. UiB satser på et godt læringsmiljø, og departementet merker seg at UiBs studentundersøkelser viser en positiv utvikling i studentenes tilfredshet, men at det er også områder der universitetet bør forbedre sine resultater. I denne sammenheng vil departementet peke på Studiebarometeret.no, som ble lagt fram i februar 2014. Barometeret viser hvordan studentene opplever kvaliteten innenfor de ulike studieprogrammene og hvor mye tid de bruker på studiene. Departementet forventer at UiB bruker barometeret aktivt i sitt arbeid med læringsmiljø og studiekvalitet, og for å øke studietintensiteten generelt. UiBs satsing på økt bruk av digitale løsninger, kan være et virkemiddel i arbeidet med å utvikle gode pedagogiske løsninger.

UiB har tradisjonelt hatt en høy grad av internasjonalisering, og har hatt en jevn vekst i antallet utvekslingsstudenter. Andelen studenter som reiste ut flatet noe ut i 2013. Det er trolig fortsatt et potensial for en økning av andelen utreisende studenter. Departementet regner med at dette vil bli fulgt opp fra UiBs side, og at UiB også vil utnytte de mulighetene som ligger i Erasmus+.

Departementet merker seg at UiB satt ny rekord for avlagte doktorgrader i 2013. UiB har tidligere påpekt fallende antall eksternt finansierte stipendiater som en risikofaktor for framtidige resultater i doktorgradsutdanningen. Det er positivt at trenden er snudd i 2013, men departementet forventer at UiB fortsetter å ha oppmerksomhet på dette.

Sektormål 2 Universiteter og høyskoler skal i tråd med sin egenart utføre forskning, kunstnerisk og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet.

DBI-data viser at UiB har hatt en svakere vekst i publiseringen siden publiseringsindikatoren ble innført enn universitetene som helhet, selv om gjennomsnittlig antall publiseringspoeng per faglige stilling fremdeles er litt over snittet for universitetene. En sammenligning av

siteringshyppighet ved nordiske universiteter viser at den gjennomsnittlige artikkelen fra UiB mottar færre siteringer enn den gjennomsnittlige artikkelen fra mange danske og svenske universiteter. Departementet mener det er potensial både for å øke publiseringsvolumet og publiseringsgjennomslagskraft. Dette er viktig i lys av UiBs egne ambisjoner om å styrke sin posisjon som et internasjonalt anerkjent forskningsuniversitet. Arbeidet med å styrke publiseringen må også ses i sammenheng med regjeringens arbeid for å utvikle flere verdensledende miljøer.

Regjeringen har ambisiøse mål for Norges deltakelse i Horisont 2020. Returandelen skal økes fra dagens 1,67 pst. til to pst. UH-sektoren må nesten doble EU-tildelingene sammenliknet med 7. rammeprogram. Departementet forventer at UiB utvikler strategier for hvordan institusjonen best kan utnytte mulighetene som ligger i de europeiske forskningssatsingene. Selv om UiB samlet sett har gjort det best av de norske institusjonene i 7. rammeprogram, har deltakelsen vært lavere enn ved sammenlignbare nordiske universiteter. Innenfor ERC har UiB hentet inn langt færre Starting Grants enn Advanced Grants. Departementet forventer at UiB styrker sin deltakelse i hele bredden av EUs forskningssatsing, og spesielt når det gjelder Starting Grants og virkemidler knyttet til universitetets faglige profil, eksempelvis JPI Oceans.

Det er et nasjonalt mål å øke forskningsinnsatsen i matematiske, naturvitenskapelige og teknologiske fag (MNT-fag). Selv om UiB oppnår gode resultater her, forventer departementet at UiB styrker forskningsinnsatsen i disse fagene ytterligere.

Over 40 prosent av søknadene til Forskningsrådet fra UiB har de siste årene gått til Fri prosjektstøtte, og andelen er økende. Departementet vil oppfordre UiB til å utnytte bredden i Forskningsrådets virkemidler bedre.

Sektormål 3 Universiteter og høyskoler skal være tydelige samfunnsaktører og bidra til formidling, internasjonal, nasjonal og regional utvikling, innovasjon og verdiskaping.

UiB satser på å styrke samhandlingen med samfunns- og arbeidsliv. Det er positivt at UiB i denne sammenheng bruker kandidatundersøkelser som utgangspunkt for å analysere utdanningens kvalitet og relevans i forhold til arbeidslivet.

Departementet har merket seg arbeidet i Rådet for samarbeid med arbeidslivet (RSA) og forventer at rådet gir verdifulle innspill til innretning av utdanning og forskning, bl.a. med sikte på relevans for arbeids- og næringsliv. Med hensyn til samfunnskontakt for øvrig, varierer rapporteringen fra det helt generelle til det helt spesielle, og det er vanskelig for departementet å se hvordan universitetet ønsker å profilere seg. Departementet ser positivt på universitetets arbeid med etter- og videreutdanning rettet mot skoleverket og at det arbeides aktivt med fjernundervisning på nett.

Departementet har merket seg at universitetet forsøker å legge til rette for publisering i åpne kanaler (Open access), og oppfordrer universitetet til å arbeide videre med dette.

DBH-data viser at andelen bidrags- og oppdragsinntekter utenom forskningsfinansiering fra Forskningsrådet og EU er gått ned og nå ligger på gjennomsnittet for universitetene. Det er positivt at universitetet vil gjøre en innsats for å øke disse inntektene.

Sektormål 4 Universiteter og høyskoler skal ha effektiv forvaltning av virksomheten, kompetansen og ressursene i samsvar med sin samfunnsrolle.

Det fremgår av rapporteringen at UiB har oppmerksomhet på organisasjonsutvikling og at universitetet vil kartlegge hvilke tjenester fakultetene ser behov for som grunnlag for utarbeiding av en ny strategi. UiB vil ha sterkere fokus på utdanningsledelse, og det pågår arbeid mht. aktiv rekruttering av vitenskapelige ansatte. Departementet ser det som positivt at UiB har oppmerksomhet på ledelse og rekruttering.

Regnskapet viser at avsetningene har gått ned til om lag 3 pst. av bevilgningen, og UiB rapporterer om prioritering av investeringer framover. Departementet ser det som viktig og positivt at UiB legger opp til å utarbeide mer langsiktige budsjetter som skal gi bedre informasjon om langsiktige effekter av vedtatte tiltak. I den forbindelse vil departementet også minne om universitetets ansvar for forvaltning av egen bygningsmasse, jf. tildelingsbrevet for 2014.

Det fremgår av rapporteringen at UiB i den årlige gjennomgangen av studieporteføljen vil ha spesielt fokus på robusthet og bærekraft. Departementet ser frem til å høre om resultatene av denne gjennomgangen, også sett i lys av samarbeidet UiB har med bl.a. NHH og UiO om småfag.

Rapporteringen viser at UiB har systematisk oppfølging av likestillingsarbeidet selv om andelen kvinner i vitenskapelige toppstillinger viser en liten nedgang for 2013. Departementet forventer oppmerksomhet på området.

UiB fikk i fjor pålegg om å utarbeide en handlingsplan med forpliktende tiltak som kan bidra til å redusere andelen midlertidig tilsatte ved institusjonen. UiB har gjort et grundig arbeid med utformingen av handlingsplanene, og redusert midlertidigheten i 2013. Departementet forventer at ambisjonsnivået for midlertidighet i handlingsplanene blir oppfylt i tråd med tidsplanen.

Departementet stiller krav til institusjonenes arbeid med sikkerhet og beredskap, jf. tildelingsbrevet. Institusjonene skal utføre virksomhetstilpassede risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) minimum annet hvert år. Departementet forutsetter at UiB gjennomfører en ROS-analyse i løpet av 2014 og arbeider målrettet med informasjonssikkerhet. UiB må omtale dette i neste års rapport.

Sektormål 5 Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet, Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet skal bygge opp, drive og vedlikeholde museum med vitenskapelige samlinger og utstillinger for publikum.

Departementet er tilfreds med det store arbeidet som gjøres for å sikre samlingene ved å flytte dem til sikrere lokaler i fjellhallen og Hansahallen. I tillegg til rehabilitering av bygningen til Bergen museum, arbeides det også med planer for museumshagen. Siden samlingene nå er spredt på mange ulike steder bør universitetet også utvikle en strategi og samlet plan som ser på helheten i museumsvirksomheten og sammenhengen med resten av universitetet.

Øvrige tilbakemeldinger

Departementet viser til institusjoners samarbeid med eksterne aktører om studier i utlandet, og krav fastsatt i tildelingsbrevet for 2013 samt i departementets brev 26. februar 2013.

Departementet har foretatt en gjennomgang av institusjonenes samarbeid, og mener at enkelte studietilbud er av en slik karakter at det ikke har tilstrekkelig faglig forankring eller begrunnelse, og derfor bør avvikles. Departementet vil komme tilbake til oppfølging av dette i særskilt korrespondanse med de institusjonene som har slikt samarbeid.